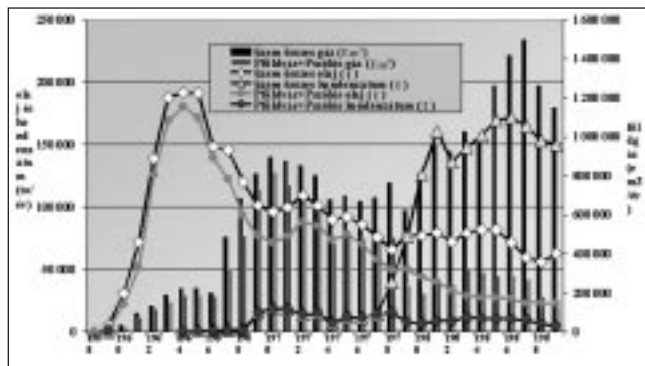
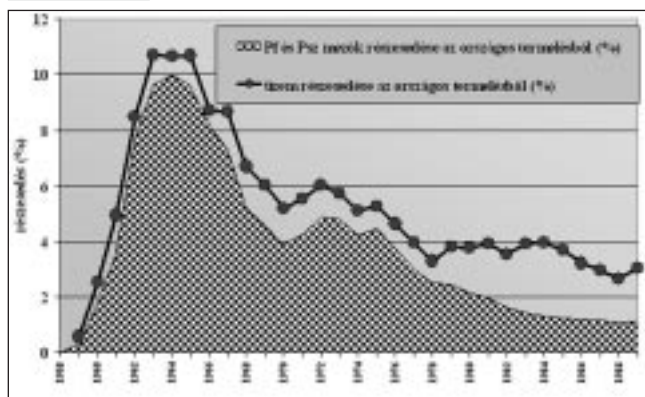

4. diagram: Az Orosházi Üzem szénhidrogén-termelésének alakulása 1958–1989 közötti időszakban

5. diagram: Az Orosházi Üzem olajtermelésének részesedése az országos olajtermelésből

kés medencében beindult mélyszinti kutatás, amely az előzetes becslések szerint mintegy 350 Mrdm³-es „nem konvencionális” (lásd a sajtóból nagy hírnévnek örvendő „Makói-árok” információit!) készleteket is rejthet; másrészt az a közelmúltban végzett elemző vizsgálat-sorozat, amely a Kardoskúti (pusztaszőlősi) FAT-tároló üzemeltetési és a Pusztaföldvári Mező termelési ta-

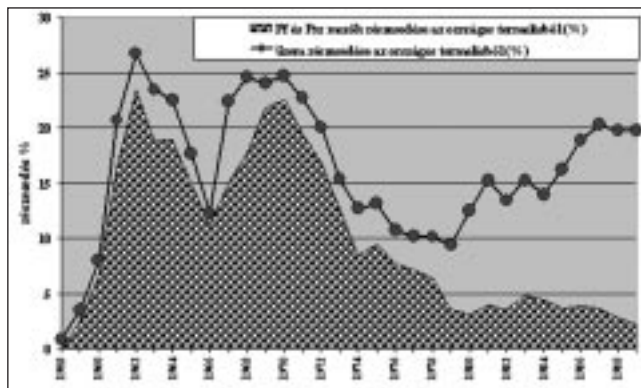
...és az 50 éves évforduló ünnepsősorozata

A már említett összetételű szervező bizottság a valóban 50. évfordulóra eső 2008. október 16-át választotta időpontként az ünnepség megrendezésére, amely alkalomból, a tervek szerint, a város számára sorsfordító időket jelentő Pf-1 kút közelében, az Orosháza-Tátrársánc út mellett, felállítandó „mini” fűrótorony emlékmű és emléktábla avatásán túlmenően az egykori Fűrés Központnál elhelyezett emléktábla megkoszorúzását is előirányozták. A megemlékezés egy bensőséges, baráti összejövetelű fogadással érne véget a nyugdíjas házban!

***

...A tervek és elképzelések – a tervezett megemlékezés részletes programja – aztán 2008. július 10-én,

6. diagram: Az Orosházi Üzem részesedése az országos földgáztermelésből

pasztalatait figyelembe véve lehetőséget biztosíthatna egy olyan nagy kapacitású új FAT létesítésére, amely akár „térégi” csúcsgigényeket is kiszolgálhatna.

Mindkét témakör arra ad reményt, hogy Orosháza és térsége az elkövetkezendő 30–40 évben is kulcsszereplője lehet a hazai szénhidrogén-bányászatnak!

***

...a dr. Násztor Sándor előadásának zárszavai: „Ez a budapesti fórum erre (a megemlékezésre) jó és követhető kezdet volt!” Valóban jó kezdetnek bizonyultak, mert a BOK Szakmai Napját követően megállapodás született az 50 éves évforduló közös és méltó megünnepléséről, amelynek érdekében Orosháza város, a MOL Nyrt., az Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Szervezete, az orosházi Olajbányászok Klubja és a BOK egy közös szervező bizottságot hozott létre. E bizottság munkáját, a megemlékezéshez kapcsolódó operatív feladatok sikeres végrehajtását a MOL Nyrt. részéről *Holoda Attila* – a MOL Nyrt. eurázsiai kutatás-termelés igazgatója – a cég jelentős anyagi támogatását is megszerezve messzemenően támogatta és segítette.

az Orosházi Nyugdíjas Házban tartott megbeszélésen véglegesítődtek!

Ezen, a konkrét szervezési munkát elindító, megbeszélésen a MOL Nyrt.-t *Holoda Attila* (a Kutatás-Termelés Divízió eurázsiai kutatás-termelés igazgatója), a város vezetését *dr. Dancsó József* (alpolgármester, országgyűlési képviselő), a kezdeményező orosházi nyugdíjasokat *dr. Násztor Sándor*, *Fekete Sándorné*, *Böde Sándor* és *Horváth Imre*, az egykori termelési üzemet *Bogdán Gyula*, a közreműködő BOK-ot *dr. Dank Viktor*, *Götz Tibor*, *Placskó József* és *dr. Csáková Dénes* képviselték.

Dr. Dank Viktor és *Götz Tibor* a BOK részéről nagy örömmel üdvözölték a megemlékezéssel kapcsolatos lehetőségeket, kiemelve: a szakma egyik legnagyobb jelentőségű felfedezéséről volt és van szó, amely hozzájárult a hazai kutatási alapkoncepció gyökeres megváltoztatásához, és amely megemlékezéshez minden lehetséges támogatást meg kívánunk adni!

Bogdán Gyula – a termelés jelen lévő veterán képviselője – bemutatta a tervezett emlékmű modelljét, amit a bizottság jóváhagyólag és nagy elismeréssel fogadott el.

A megbeszélés – a tervezett ünnepség programjában történt megállapodás mellett – egy igen jelentős „kapcsolaterősítő” eszmecsere is jelentett, amely a város és a MOL Nyrt. között jött létre, a MOL-t képviselő *Holoda Attila* részéről vázolt térségi szénhidrogén-bányászati távlati koncepciók alapján. Ezen a konstruktív hangvételű eszmecsere az ipar – várost érintő – olyan hosszú távú elképzeléseiről is szó esett, mint pl. az egykori „olajos” szakmunkásképzés újraélesztése, vagy a perspektivikus föld alatti gáztárolás új lehetőségei, és a térségi ultramély-színti nem konvencionális készletek kutatásából és reménybeli termelési elképzeléseiből adódó új feladatok várost is érinthető lehetőségei.

A megbeszélés során *dr. Dancsó József* kihangsúlyozta: a város és vezetősége mindent megtesz azért, hogy a szénhidrogén-bányászat itt meggyökeresedett és a *dr. Násztor Sándor* vezette nyugdíjas szervezetek részéről sikeresen ápolta hagyományai élők maradjanak, és az ehhez szükséges városi támogatást a jövőben is biztosítani kívánják, maximális együttműködésre törekedve a MOL Nyrt. térséget érintő munkájában.

***

A meghívóban is rögzített, elfogadott program szerint a közel 80 fő meghívott az Orosházi Nyugdíjas Egyesület székházában – sokan bányász egyenruhában – gyülekeztek, ahol a székház Európa Termében *dr. Násztor Sándor*, az egyesület elnöke és az egyesület prominens vezetői fogadták és köszöntötték a vendégeket. Az egybegyültek innen – a város részéről biztosított különjáratú buszokkal – indultak ki és érkeztek meg a Tatársánc melletti Emlékhely avatásához. Az Orosháza–Kaszaper út mentén a díszegyenruhás fűvós Orosházi Ifjúsági Zenekar fogadta az ünnepségre érkezőket, és gondosan megválogatott repertoárjával biztosította az ünnepséghez méltó hangulatot, amely a Magyar Himnusszal vette kezdetét.

A BOK-ot *Götz Tibor* vezetésével népes delegáció képviselte: *Albu István, Barkáné Ági, dr. Csákó Dénes, Hangyál János, Jeney Zsigmond, Keltainé K. Magdolna, Márhoffer József, Papp Géza, Placskó József, Rabi Béláné, Solti Károlyné és Valtz Gyula*. A delegációnkat a TXM Kft. részéről biztosított mikrobusz szállította a helyszínre – és vissza.

Az avatás első aktusaként *Götz Tibor* – mint az egykor itt működő Fűrési Üzem vezetője – képletes jelenléssel adta át a felfedezést rögzítő fűrési-földtani napi jelentést a következő szavakkal:

„*Tisztelt Ünnepi Egybegyültek, Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Igazgató Úr!*

Köszönöm a megtiszteltetést, hogy az 50 éve itt dolgozók egyikeként szólhatok önökhöz.

Hirdesse ez az emlékmű mindazok elkötelezett, cél-tudatos munkájának eredményét, mely a város és környéke fejlődéséhez nagyban hozzájárult.

Most pedig jelképes jelentést teszek a MOL igazgatójának:

Jelentem, hogy az 50 évvel ezelőttiek feladatainak eleget tettek. Átadom az akkori földtani jelentés másolatát, hogy azt méltó helyen, a múzeumban helyezték el. A napi jelentés tartalmazza a lényegét. Ma 50 éve, 1958. okt. 16-án a *Pf-1-es* kút 1703–1701-es rétegvizsgálata 10 mm-es fűvókán napi 139 ezer m³ kevertgázt + 7,2 m³ párlatot termelt. Éghető gáz – 31% nyomás – 191 atm., hőmérséklet 129 °C.

Ezek az eredmények tették lehetővé a város fejlesztését, amit az akkori illetékesek kellő mértékben aknáztak ki. *Köszönöm a figyelmet.*

Jó Szerencsét!”

Az okirat ünnepélyes átvételét követően *Holoda Attila* – a MOL Nyrt. Kutatás–Termelés Divízió eurázsiai kutatás-termelés igazgatója – tartotta meg az emlékfúrótornyos és emléktábla avatási beszédét:

„A MOL Nyrt. részéről megköszönöm *Götz Tibor* úr, aranyokleveles olajmérnök, szakértő 50. éves jubileumi jelentését, az eredeti írásos napi jelentések és a vonatkozó rétegvizsgálati jelentések másolatát. El fogjuk juttatni a Magyar Olajipari Múzeumba. Egyúttal köszöntöm is *Götz Tibort*, aki 1956 és 1970 között a Kutató–Feltáró Fűrési Üzem Orosházi Kirendeltségének vezetője volt. Minden jelenlévő nevében is sok szeretettel köszöntünk Tibi bácsi.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Mit is tudunk ma a lehető leghitelesebben és összefoglalóan elmondani a Békési medencén belül és Orosházához legközelebb eső pusztaföldvári szénhidrogén felkutatásáról és termelésbe állításáról? A *dr. Násztor Sándor* úr által 2004-ben írt és szerkesztett „Ezüstös hajú társainkért” című könyvben is megjelentek szerint a következőket:

1958. március 11-én a *Pusztaföldvár-1.* számú felderítő kutatófúrás kitűzése tárgyában *dr. Kertai György, Scheffer Viktor, dr. Körösy László, dr. Tomor János* vezetőgeológusok és geofizikus aláírásával feljegyzés készült, amely megállapítja:

„Az 1952. évi nagyalföldi regionális reflexiós mérések folyamán Pusztaföldvár mellett mélybeli relatív kiemelkedést észleltek. Az előző közeli tótkomlói kutatási eredmények itt is eredményeket sejtetnek, ezért kívánatos Pusztaföldvár térségében részletes területi mé-

réseket végeztetni. 1957-ben e részletes mérések elkészültek, melyek alapján a terület legmagasabb része 1600 méter tengerszint alatti mélységben van. A kimutatott szeizmikus maximum tengelycsapás-iránya általában K–Ny-i, és tetőrésze a tótkomlói szénhidrogén-szerkezettől É–Ny-ra, kb. 9 km távolságra kerül el. A mérési eredmények rámutatnak arra, hogy a várható rétegsorban vulkáni képződmények nincsenek, és az alaphegység mezozónának tételezhető fel. Fentiek alapján a pusztaföldvári szeizmikus maximumon felderítő kutatófúrás telepítendő. Pusztaföldvár Pf-1 fúrás pont helye: Pusztaföldvár déli templomától 249° északi szög irányában.”

A pont kitzúzése, alapozása, a fúróberendezés telepítése, maga a fúrás lemélyítése a geoműszaki terveknek megfelelően, 1958 folyamán problémamentesen megtörtént. A rétegvizsgálatokat 1703 méteres lyuktalpon kezdték meg 1958. október 14-én, és 16-án 13 órakor 150 atmoszféra nyomással igazi gáz, 1701 és 1703 méter közötti rétegből. Volt tehát kiugró jeladás, mai szóval az igazi „nagy durranás”, amely meg- és felrázta ezt a vidéket, új nagy lehetőségekkel ajándékozva meg bennünket, olajbányászokat és Orosháza, valamint térségének lakóit.

Tisztelt Jelenlévők!

Engedjék meg, hogy Pusztaföldvár szénhidrogénmező történetéről is összefoglalóan megemlékezzek.

1941-től kezdődő tótkomlói fúrásokat követően 1958-ban új területeken, Endrődön és Pusztaföldváron is megkezdődött a kutatás. Az Endrőd mellett lemélyített fúrás meddő lett és azóta termálkútként üzemel. A pusztaföldvári kutatások viszont egy ideig az Alföld legnagyobb olaj- és gázmezőjének a felfedezését jelentették.

A pusztaföldvári terület első fúrása, mint már említettem, Pf-1 jelű kút volt. Kitzúzására dr. Kertai György adott utasítást. A kitzúzási jegyzőkönyv szerint a kitzúzáson olyan ismert kollégáink vettek részt, mint Vadász György, dr. Csiky Gábor, Götz Tibor és Baló Zoltán.

A fúrás kezdete 1958. szeptember 9. volt és 1958. november 2-án fejeződött be 1705 m-es talpmélységnél. A geofizikai szelvények és a rétegvizsgálatok bizonyították az előzetes feltevéseket: beáramlást kaptak a később Békés szinti nagy gázsapkás olajtelepből, a Földvár–Felső szinti dűsgáz telepből, valamint a Pusztaszint központi területén lévő szabadgáz telepből is. Ezzel gyakorlatilag elkezdődött a pusztaföldvári terület továbbkutatása, lehatárolása és feltárása. Ezt a tevékenységet javította a műszaki fejlesztések sora, mely szerint 1959-ben üzembe helyeztek 4 db korszerű URALMAS típusú fúró, illetve lyukbefejező berendezést.

A fúrás-feltárási tevékenységgel szinte egy időben

kezdődött a termelési tevékenység is a Nagyalföldi Kőolajtermelő Vállalat keretein belül. Jellemző, hogy 1959-ben a termelő vállalat legeredményesebb mezője még a demjéni mező volt 25 906 tonna olajtermeléssel, de az új termelésbe állított mezők – Pusztaföldvár, Battonya, Nagykőrös 29 db kútja már plusz 20 000 tonna többlet olajtermeléssel járult hozzá az éves termeléshez. A mező fejlődése ettől kezdve töretlen. 1963-ban megalakul az Orosházi Üzem, 1965-re Pusztaföldvár a legnagyobb magyarországi szénhidrogénmezőnek számít. Felépül a PfT-5, -6, -7 tankállomás. 1966-ra a mezőben termelt földgáz eljut Dunaújvárosba és Nagykanizsára is. 1970-ben Kardoskúton üzembe helyezték a Magasnyomású CO₂-es Üzemet. 1973-ban pedig a Földvár–Alsó rétegben gáz- és vízvisszasajtolással biztosították a megfelelő szintű, hosszú távú olajtermelést.

A termelési tevékenység mellett tovább folyt a mező feltárása, gyakran nehéz terepi és műszaki nehézségek között. Néhány példát említve: a Pf-75 sz. kúton beléscső-cementezési zavar miatt 416,5 óra esett ki a termelőmunkából. A Lyb–XII berendezés a Pf-67 fúráspontra egyetlen rétegvizsgálatot 96 napig végzett. A Pf-67, -85, -95, -96, -98 pontokon rétegekizárási problémák okoztak nehézséget. A Lyb–XII berendezés pedig termelőcsőtörés miatt 59 napot fordított mentésre. Mindezen nehézségek ellenére, 1989-ben a Lyb–60 lefúrja a mező legnagyobb számú kútját, a 232-est.

Ezt követően új kutak lemélyítésére nem került sor, de a művelési tervek szerint folyamatosak voltak a mezőbeli átképzések. Az új évezred beköszöntével a mező termelése csökkenését mérsékelni tudtuk az új technológiák bevezetésével. Így a Földvár–Alsó mezőt ismét sikerült termelésbe állítani, amiben nagy szerepe volt az újra- és hozzáperforálásoknak, az új típusú savkeverékeknek, de az újabb és korszerűbb mélyszivattyúk üzembe állításának is.

A Békés szinti kitermelés növelésének érdekében nagyobb mélyszivattyúk beépítésére, valamint önsegédgázos kutak kiképzésére kerül sor a közeljövőben. Ezekben a kutakban az önsegédgázt olyan Pusztaszinti kis gázkészletű telepek szolgáltatják, amelyek készlete önmagában nem műre való.

A mező reneszánszát jelentheti a föld alatti gáztárolás lehetősége, amellyel kapcsolatban jelenleg is tárgyalások folynak. A gyakorlatilag kimerült dűsgáztelepek megfelelő geológiai, a meglévő infrastruktúra pedig megfelelő technológiai lehetőséget adnak erre.

Bizony sok idő eltelt az első pont lefúrása óta. A pusztaföldvári mező napjainkig 10,8 Mrdm³ földgázt és 2,4 Mt kőolajat termelt ki és termel napjainkban is, bizonyítva a valamikor és jelenleg is dolgozó szakemberek, fúrók, termelősök kitartását, szakmai tudását, a szakma iránti szeretetét és elhivatottságát. Itt már ki-

alakultak az olajos „dinasztiák”. Ismerjük azokat a nevéket, embereket, akik legendává váltak az elmúlt 50 év nehéz, gyakran veszélyes, de sok szakmai sikert adó ideje alatt.

A jelen nemzedéknek nem szabad elfelejteni a múltat, de hittel állítom, hogy büszke önmagára is, mert az „olajos” szakmát csak a terepen, a berendezésnél, a kutaknál lehet „megtanulni”, benne kell élni, szeretni kell és ezt követően már csak egy valamit szükséges kívánni:

Jó szerencsét!

Ezzel az emlékművet felavatom!”

Az avatóbeszédet követően *dr. Dancsó József* – a város alpolgármestere, országgyűlési képviselő – mondott ünnepi köszöntő beszédet. Köszöntőjében hangsúlyozta, hogy milyen jelentősége van ma is annak, hogy elődeink 50 évvel ezelőtt hittek munkájuk jövőjében, és ezzel megalapozták az elmúlt évtizedek fejlődését, a térség gazdasági fejlődését. Kihangsúlyozta, hogy az 50 évvel ezelőtti események a város életében igazi történelemformáló erővel jelentek meg ...és tiszteletteljes főhajtással kell adózni azok előtt, akik az új lehetőségeket, a munkahelyek százait megteremtették.

A köszöntés után *Holoda Attila* és *dr. Dancsó József* leplezte le a „mini fűrótorony” előtt elhelyezett emléktáblát.

...majd a jelenlévők néma főhajtással tisztelegtek az elhunyt egykori kollégák emlékére.

Ezt követően került sor az emlékezés koszorúinak elhelyezésére, amelyet a MOL Nyrt. nevében *Holoda Attila, Gajda Mihály*; a város nevében *Németh Béla*, Orosháza város polgármestere és *dr. Dancsó József alpolgármester, országgyűlési képviselő*; az egykori fűrószok, itt dolgozó „alapító” szakemberek nevében *Götz Tibor* és *Rácz Lajos*; a szakszervezet és a helyi nyugdíjasok képviseletében *Kudela József, dr. Násztor Sándor; Fekete Sándorné* helyeztek el.

Az ünnepség a Bányászhimnusszal ért véget majd innen a városba ment át az ünneplő közönség, ahol az egykori Fűrósz Központ előtt – a Táncsics utcában – felállított Emléktábla koszorúzására került sor. Az emléktábla az olajosok városban történő megjelenését rögzíti, hirdelve: „Tisztelet az olajbányászoknak, akik 1958 őszén a *Pf-1* számú kút megnyitásával e helyről kiindulva kezdték meg a térség szénhidrogén energia-kincsének feltárását, kitermelését, megalapozva és ösztönözve ezzel Orosháza gazdasági fejlődését.”

Itt *Götz Tibor* mondott keresetlen szavakkal egy rövid visszaemlékezést, majd ugyanazok – mint akik az emléktoronymál – helyeztek el emlékkoszorúkat itt is.

A megemlékezés a városi Nyugdíjsházban folytatódott, ahol egy kötetlen fogadás keretében tekinthettek meg a vendégek a nagy gonddal összeállított érté-

kes dokumentumokat tartalmazó Emlékkiállítás, amely után:

Dr. Násztor Sándor – az Orosházi Nyugdíjas Érdekvédő Egyesület elnöke, és mint a megemlékezés egyik fő kezdeményezője és szervezője – üdvözölte a jelenlévőket és mint a Nyugdíjas Egyesület elnöke – kiemelten az olajos nyugdíjasok nevében is – köszönetét fejezte ki azért, hogy sor kerülhetett erre a megemlékezésre. Kifejtette: megtiszteltetésnek tartják, hogy a Nyugdíjas Ház adhatott otthont az eseményeknek. Ezt követően megnyitotta az Emlékülést, és felkérte *Holoda Attilát*, hogy tartsa meg a „Szénhidrogénbányászat Orosháza térségében” c. emlékező beszédét.

Ez a *Holoda Attila* tolmácsolta emlékeket idéző visszaemlékezés a jelen és jövő kérdéseit is vázolta a megjelentek előtt a következők szerint:

„Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves nyugdíjas és aktív Munkatársaim!

Nemrég avattuk fel az emlékfűrótoronyt és emléktáblát Orosháza–Tatársánccon, a *Pf-1* számú kútnál. Ott az avatóbeszédemben összefoglaltam a *Pf-1* számú felderítő kutatófúrás kitűzésének és magának a fúrásnak a közvetlen előzményeit. Mindezt kiegészítettem Pusztaföldvár szénhidrogénmező összefoglaló történetével.

Most engedjék meg, hogy részletesebben is felidézsem a szénhidrogénbányászat történetét, nemcsak Pusztaföldvárra vonatkozóan, hanem Orosházára és térségére, Békés megyére is kiterjedően.

Először dióhéjban: 1957 késő tavaszán – az eredményes fűrási tevékenységnek köszönhetően – a Nagyalföldi Kőolajtermelő Vállalat 5 fős csapata kezdte meg tevékenységét, egy-egy kazán és szeparátor folyamatos üzemeltetésével, Tótkomlós térségében. Feladatuk: gázszolgáltatás volt a gőzüzemű fűróberendezések lokomobiljai részére.

E tevékenységből nőtt ki évek folyamán a Kardoskúti telep, a Nagyalföldi Kőolajtermelő Vállalat Orosházi Üzemvezetősége, a későbbi NKFV Orosházi Üzeme, a MOL Rt. Orosházi Bányászati Üzeme, és jelenleg a MOL Nyrt., az Algyői Gáztechnológia Egység Kardoskúti területe – a maga szerteágazó tevékenységével.

De ne szaladjunk ilyen gyorsan előre. Mi minden történt előtte és közben? A még régebbi múltban – a XIX. század végén – voltak már próbálkozások a környéken az artézi, vagy sekélyebb fűrásokból a vízzel együtt feltörő földgáz hasznosítására. Az akkori Szőlőpusztán (ma: Pusztaszőlős) fűrták azt a kb. 300 méter mély kútot, amely a víz mellett annyi gázt is termelt, ami elegendő volt a malom működtetéséhez.

Később a második kútot is lefűrták, és egy idő múlva gázmotoros szivattyúkat is alkalmaztak. A századfordulón Gerendáson, Csanádapácán és Pusztaföldvá-

ron is hasonlóképpen használták fel a gázt. A falusi kutak víztárolóiban, az Alföld számos helyén gáz gyülemlett össze, amit pl. Reformátuskovácsházán és Tótkomlóson a közkút kifolyója felett vékony csövön kivezettek és világításra használtak. Ezek a kutak ma is léteznek. A reformátuskovácsházi kút meleg ivóvizet szolgáltat napjainkban is. A tótkomlósi le van fedve, jelenleg nem ad megfelelő ivóvizet.

Az I. Világháború idején Csorvás községben a 387 méter mély kútból óránként nyert 1270 hektoliternyi földgázt világításra használtak. Fábiánsebestyén határában egy 280 m-es kútból került fel a gáz, és áramfejlesztésre, világításra, gépek hajtására használták. Ugyanezen időben vették tervbe Orosháza községben malom, fürdő és világítás üzemeltetéséhez földgáz felhasználását egy 400 és egy 490 méteres kútból. A terv nem volt alaptalan, amit a „Diana” gőzfürdő igazol, ahol a vízzel együtt termelt földgázt világítási és fűtési célokra egyaránt használták, egészen az 1940-es évekig.

A megyei hatóságok felmérésein, levelezgetésein túl azonban egyéb államkincstári lépés nem történt, a lehetséges földgáz felkutatása és felhasználása érdekében, a két világháború között. A németek azonban lehetőséget kaptak a kutatásra. Így Magyarország délkeleti területeinek feltárására a Winterschall AG. kapott engedélyt a magyar kormánytól. A cég a kutatásra megalapította a Magyar–Német Ásványolajművek Kft.-t (MANÁT), amely megbízásából az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet végzett Eötvös-ingás, mágneses és szeizmikus méréseket Pusztaföldvár környékén. A Dél-alföldön 26 kutat mélyített, de csak Tótkomlós térségében találtak kis mennyiségű, majd Körösszegapáti határában nagyobb mennyiségű földgázt. Ez utóbbinak azonban jelentős részét CO₂ képezte, így ipari felhasználásra nem volt alkalmas.

1943-tól a SEIZMOS hannoveri cég is bekapcsolódott a felszíni geofizikai kutatásokba. E mérések alapján kezdtek meg mélyíteni 1941. május 23-án a megye első szénhidrogén-kutató fúrását, a *Tótkomlós–I.* számú fúrást. A fúrás 1618 méteres talpmélységnél kitört, a feltörő gázzal kőolaj és sósvíz is a felszínre került. A kút elfojtása után két évvel a fúráshoz közeli, 80 méter mély vízkútból erősen gázos víz tört fel, amely 4 nap után önmagát elfojtotta, miközben egy 30 méter átmérőjű kráter keletkezett.

A MANÁT összesen 6 fúrást mélyített a területen, ezekből három meddőnek bizonyult, a másik hármat műszaki nehézségek miatt nem tudták kiképezni termelőkké. A további kutatást abbahagyták.

Hosszabb szünet után a MASZOVOL kezdett kutatásokat a megyében. A biharnagybajomi kutatások eredményei alapján, 1949-ben kezdtek mélyíteni a *Szeghalom–I.* jelű fúrást. A fúrás 2424 méteren – még

az alsó–pannóniai agyagmárga rétegekben – elszerencsétlenül. Az akkori geológiai elképzelések szerint a területen ilyen nagy mélységben már nem volt érdemes folytatni a fúrást, ezért a megye ezen részének kutatása hosszabb ideig szünetelt.

Tótkomlós környékén 1951-ben a MASZOLAJ kezdte el újra a kutatásokat. Ezek ismét „látványosan” igazolták a terület produktivitását, hiszen a *Tótkomlós–7* jelű kút kitört és a fúróberendezés megsemmisült. 1952–1953-ban mélyült le a *Nagyszénás–I.* jelű fúrás 3000 méteres mélységig. Ezt a fúrást, amely 10 évig az Alföld legmélyebb fúrása volt, még gőzmeghajtású berendezéssel mélyítették. Sajnos meddőnek bizonyult, és azóta a község strand- és gyógyfürdőjét látja el melegvízzel.

A terület felszíni geofizikai újramérése után ismét Tótkomlóson kezdődött el az azóta kisebb-nagyobb megszakításokkal tartó kutatás. A kutatófúrások eredményei alapján, a területen több, az alsó–pannóniai mészmárgából, olajat és gázt termelő kút mélyült. Ezen sikerek hatására 1956-ban a Kőolajkutató és Feltáró Vállalat kirendeltséget alakított Tótkomlóson.

Tulajdonképpen az alapos geofizikai mérésekre támaszkodó fúrásos kutatás 1956-ban indult meg Békésben, és 1957. január 26-án a *Tk–9* jelű kutat földgáztermelőként vehette át a Nagyalföldi Kőolajtermelő Vállalat. 1957 tavaszán megelénkült a fúrási tevékenység Tótkomlós térségében. Az újjászervezett magyar kőolajipar alföldi tevékenységének szép kezdete volt, hogy rövid időn belül termelésre alkalmas szénhidrogénmezőt tárt fel Kaszaper és Tótkomlós között.

A megtalált és megszelídített gáz további lendületet adott a környék kutatásának, annak ellenére, hogy a kutatók között – mind az Országos Kőolaj- és Gázipari Trösztben, mind az Alföldi Kőolajfúrási Üzemnél – nagy viták voltak az alföldi szénhidrogén-kutatás szükségességéről. Az alföldi kutatás híveit fényesen igazolta 1958-ban a *Pf–1* sz. kúttal feltárt pusztaföldvári gázmező, amely a következő évtől kezdve már olajat is termelt (*Pf–9*). Az 1959. év pedig már Battonya termelésbe lépésének esztendeje. Az üzem ekkor 5832 tonna olajat és 7,8 Mm³ gázt termelt.

A Battonya–Tótkomlós–Pusztaföldvár hármas a feltárás gyorsítását kívánta a kutatóktól, a termelés dolgozóitól pedig gyűjtőállomások, vezetékek építését. Ezért vált szükségessé Battonyán és Pusztaföldváron csőszerelő és karbantartó brigádok szervezése, sőt 1960-ban Pusztaföldváron raktárakat is létesített a vállalat.

Újabb mezőt Pusztaszőlös neve jelentett 1961-ben. Ezzel a déli kerület termelő mezőinek száma négyre emelkedett. A sokasodó és szerteágazó feladatok ekkor már megkövetelték és sürgették a vezetés decentralizálását. Ennek szellemében 1963-ban a Nagyalföldi Kőolajtermelő Vállalat létrehozta az Orosházi Üzemvezetőséget.

A termelőberendezések gomba módra szaporodtak a búza-, kukorica- és kendertáblák között. Az üzemi központ telepítésével párhuzamosan épült a Kardoskúti Főgyűjtő, a Töltőállomás, és megtörtént a Battonyai és a Kardoskúti Földgázüzemek vezetékes összekapcsolása. Ez utóbbi nyújtotta a garanciát az 1963-ban üzembe állított üvegyár gázenergiával történő ellátásához.

Hangsúlyozni kell a garanciát, ugyanis az Orosházi Üvegyár termelésének megkezdéséhez a bázist elsősorban a pusztaföldvári mező kísérő gáza jelentette. Tulajdonképpen ennek felhasználására, 1963-ban telepítették Orosházára az eredetileg Celldömökre tervezett gyárat. Ez műszakilag is rendkívül jelentős esemény volt, hiszen 62–66% széndioxid-tartalmú földgáz hasznosítása vált így lehetővé, amire az alacsony 12 200 KJ/m³ fűtőérték miatt más fogyasztónál nem volt lehetőség.

Ma már csak ipartörténeti emlék, de 1964-ben korszerű (és gazdaságos!) megoldás volt speciális, magas nyomású tartálykocsiban a gázzállítás az Orosházi Üzemről Szegedre, amely mindaddig funkcionált, amíg az algyői gáz meg nem jelent, Szegeden kiszorítva a Gázgyár szolgáltatásait. Egy-egy gépkocsival kb. 100 m³ gázt továbbítottak.

Az olajtermelés mennyiségét tekintve ezek az évek voltak a legeredményesebbek. 1962-ben az Alföldön termelt 230 000 tonna olajból 126 000 a pusztaföldvári, 13 000 tonna pedig a battonyai mező termelése volt. Az 1964. évi vállalati 320 000 tonnából az Orosházi Üzem 192 000 tonnát produkált.

Közben természetesen folyt a termelő berendezések továbbfejlesztése. 1965-ben a Dunántúli Kőolajtermelő Vállalat szakemberei segítettek az objektumok létrehozásában: a PFT-5, -6 és -7 tankállomások szerelését végezték. Ekkortól növekedett az Orosházi Üzemhez tartozó termelő mezők száma ötre, a mezőhegyesi kőolaj- és földgázmező termelésbe állításával. Nevezetes marad az üzem történetében az 1965. év azért is, mert ekkor adták át az első tizenkét lakást, mellyel a vállalat igyekezett a dolgozók lakásgondját enyhíteni. Ebben az évben az üzem csak 68 Mm³ földgázt értékesített, ám a békési gázprogram teljesítésének előfeltételeként a gázkutak kiképzése került a fűrészi tevékenység homlokterébe. Igen nagy kapacitással folyt a vezetékek és a gázelőkészítő építése is.

1966-ban befejeződött a Kardoskút–Adony–Kápolnásnyék–Pét, az Adony–Kereszthegy és az Adony–Dunaújváros közötti távvezeték építése, így októberben Dunaújvárosba érkeztetett a kardoskúti földgáz. A két helység között a vezeték 290 MFt értékű volt. Építésének nehézségére utal, hogy 14 vasútvonalat, 349 közutat, 63 légvezeték, 16 földkábelt, 36 folyót,

csatornát kellett keresztezni. E vezeték juttatta el a gázt Csongrád, Kiskunfélegyháza, Kecskemét és Székesfehérvár körzetébe is. 1966–67-ben új földgázüzemek egész sorának folyamatos üzembe helyezése azt jelentette, hogy a békési földgázprogram közel van végső megvalósulásához.

Ekkor állt üzembe a Kardoskúti Soványgáz Üzem, a Kardoskúti Alacsony–nyomású CO₂- és a Battonyai CO₂-gázüzem. Az értékesített földgáz mennyisége az 1965. évi 68 Mm³-ról Pusztaföldvár, Tótkomlós, Mezőhegyes és Battonya termelési kapacitásának növelésével 1966-ra 117 Mm³-re, 1967-re 425 Mm³-re ugrott. Üzembe helyezték a Kardoskút–Hódmezővásárhely–Algyő–Szeged távvezeték, amely lehetővé tette mintegy 23 Mm³ olyan földgáz felhasználását, amit vezeték hiányában a levegőbe kellett volna engedni.

1968-ban fejeződött be a Kardoskút–Békéscsaba–Gyula közötti távvezeték építése, amely jelentős fogyasztók bekapcsolását tette lehetővé. Mivel a Battonyai Szabadgáz üzem és a Kardoskúti Dúsgáz üzem is elkészült, a gázértékesítés nagy mértékű növekedése – mintegy 800 Mm³/év – természetesen bekövetkezett.

A 60-as évek végére lényegében kialakult a mai üzemi központ: megépült a központi műhely, a gázüzemi és a battonyai szociális létesítmény, a központi iroda, bővült a főgyűjtő. A tankállomások, gyűjtőállomások is megfelelő öltöző-fürdő, tartózkodó helyiségekkel épültek, és ami nem utolsósorban: jól kiépített közúti hálózat kötötte össze egymással és a központtal a külső telepített munkahelyeket. Az olajtermelés stabilizálása mellett a gáztermelés első fénykora következett 1969–73 között. Befejeződött a segédgáz rendszer építése, üzembevétele, megépült a rétegvíz-likvidáló rendszer, a PFT-8 gyűjtősor. A gázszolgáltatás biztonságának növelésére létesült az ammóniás-kompresszortelep, a segédgáz ellátás érdekében készült el a nagynyomású CO₂-os gázelőkészítő, míg a technológiai célú gázviszszanyomást a Thomassen-kompresszorblokk szolgálta.

1974-ben jelentek meg a hosszúlökötű himbák a pusztaföldvári mezőben, elősegítve az 1962-ben bekövetkezett föld alatti gázátfejtődés miatt szükségessé vált nagyüzemű megcsapolás gazdaságos megvalósítását az erősen vizes kutakban is.

A 70-es évtized második felében az évi 2–3 db kút bekötésén kívül főleg rekonstrukciós tevékenység volt az Orosházi Üzem termelő területein. Így került sor a dúsgázkutak vezetékcseréjére, a Kardoskúti Főgyűjtő és a Battonyai Gázüzem felújítására.

Nemcsak a berendezések felújítására volt szükség, a termelő ember ismereteit is karban kellett tartani. Ezért a szakmunkásképző tanfolyamok mellett a szakmunkás-továbbképzés volt az egyik fő feladat, amellyel az Orosházi Üzemnek a „beruházásmentes” időszakban

meg kellett birkóznia. Szükséges volt ez azért is, mert kézzel fogható közelségbe került a Battonyától keletre fekvő olaj- és földgázmező hasznosítása. A bányász jó szerencse is közrejátszott abban, hogy a Sarkadkeresztúri gázmező termelésbe állítása végül is megelőzte Battonya–Kelet teljes üzembevetését. 1977–80-ban párhuzamosan történt a két mező termelő objektumainak tervezése, építése és üzembe vétele. Sőt, erre az időszakra esik a Kardoskúti Földalatti Gáztároló létesítésének utolsó szakasza is.

A sarkadkeresztúri szerkezet 1976-ban kezdődött fúrásos kutatását követően – két év múlva – megkezdődött a termelő létesítmények telepítése. Az első cél 40 Em³/h gázelőkészítő kapacitás biztosítása volt, melyet a szegedi ideiglenes csücsüzem áttelepítésével és a szükséges kiegészítésekkel, korszerűsítésekkel a Gyár és Gépszerelő Vállalat – hathatós vállalati, üzemi közreműködéssel – sikeresen megoldott. Viszonylag egyszerű munkaként jellemezhető a Méhkerék–Sarkad 12”-os gázvezeték építése. Annál elismerésre méltóbb a Méhkerék–Algyő közötti – ugyancsak 12”-os – kondenzátumvezeték kivitelezése, amely bravúrosan, 10 hónap alatt befejeződött, pedig a Körös és a Tisza vízjárása is az építők ellen dolgozott. 1977–1980-ban több lépcsőben került sor a Gázelőkészítő Üzem bővítésére, korszerűsítésére.

Megvalósultak a szükséges kiegészítő berendezések, műszerkörök, valamint tovább bővült a termelő kútállomány. 1980 végére a Sarkadkeresztúri Gázelőkészítő alkalmassá vált 2 Mm³/nap földgáz előkészítésére, az ezzel termelt nyers kondenzátum leválasztására, valamint a termelt víz likvidálására.

Battonya–Keleten, a próbatermelést követően nagy erővel indult a BKSZ és a BKM-k építése és termelésbe állítása. Elkészült a Battonya–Algyő közötti olajszállító vezeték is. Ezzel lehetővé vált a magyar-román közös művelési terv szerinti mezőüzemeltetés. A KFGT, mint „leánykori neve” (SZKFL–EEK) is mutatja, eredetileg a szeged–algyői program részeként és érdekében épült ki. Az elgondolás szerint a nyáron tetőző PB-igény biztosítása érdekében kitermelt, de felesleges gázt átmentjük a zord téli, alacsonyabb PB, de nagyobb szárazgáz igényű időszakokra. Ha nem is kizárólag szegedi gázt tárolunk a pusztaszőlősi kimerült tárolóban, a téli lökészerű gázigények kielégítéséből a KFGT már 20 éve kivieszi a részét.

1976–79 között történt a kutak kiképzése, a 2 db 10 GKN kompresszor és kiszolgáló létesítményei telepítése, a gerinc- és az elosztó-gyűjtővezetékek és járulékaik megépítése. 1978-hoz kapcsolódik a 150 Mm³-es tároló első feltöltése 1 Mm³/nap ütemmel. Azóta a tároló fokozatosan bővült, kapacitása 260 Mm³ kitermelő kapacitása 3,4 Mm³/nap. A korosodó 10 GKN gé-

pektől az 1991–93 között Hajdúszoboszlóról áttelepített és korszerű folyamatirányítással ellátott Waukesha–Thomassen-kompresszorok vették át a tárolási feladatokat döntő hányadát.

Az Orosházi Üzem létszáma ebben az időszakban 600 fő körül ingadozott, ám a szakmai összetétel nem volt megfelelő. Ezért megszerveztük – közösen a 612. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézettel – a szénhidrogén-termelő szakmunkásképzést, mely 10 kibocsátott évfolyammal, több mint 200 munkavállalót biztosít az olajiparnak.

1982-ben befejeződött Battonyán a nyomásfokozó és a segédgáz-szolgáltató kompresszorok telepítése is, ám még további 5 év kellett a végleges rendszer kiépítéséhez. Ekkor készült el az Endrőd–Városföld gáz- és Endrőd–Kardoskút kondenzátumvezeték, amelyek lehetővé tették az Endrődi Gázüzem 1988. évi indítását. Endrőd környékének fúrásos kutatása még 1985-ben gőzös fúróberendezéssel kezdődött. Az *En-I* jelű kút 75 °C-os hévizet tárt fel. Olajipari szempontból meddő, ám ma is üzemel.

1959–60-ban graviméteres, majd a 70-es évek elején szeizmikus mérősorozatot végeztek. Az *Endrőd-I.* jelű mező első öt kútja gáztelepeket tárt fel, majd a terület ÉNy-i részén 1976–78 között, ami az *Endrőd-III.* nevet kapta – további 12 db kutat mélyítettek még kutatófúrásként. A termeléshez szükséges további kútkiképzéseket és a termelő beruházásokat 1982–85 között valósítottuk meg, nagyszámú külső kivitelező bevonásával.

A legnagyobb – *Endrőd-III.* – mező termeltetése indult meg a Gázüzem elkészültével, majd később *Endrőd-I.* (1990) és *Endrőd-II.* (1991), valamint Martfű (1987), majd Túrkeve–Kelet és Kengyel–Észak is ezen előkészítőre csatlakozott. A telepek leművelésének előrehaladtával párhuzamosan vált szükségessé a távvezetésekre kerülő gáz komprimálása. A nyomásfokozást szolgálja a 6 db, egyenként 980 KW teljesítményű Ganz–Dresser–Rand 4RDS1 kompresszor.

Tisztelt Jelenlévők!

Lassan elérkezünk a mába. A békési szemmel nézve nagy beruházások „árnyékában” jó néhány kis mezőt (Csanádapáca, Kaszaper–Dél, Tótkomlós–Kelet, Battonya–Észak) is termelésbe állítottunk az utolsó 20 évben, a szinte folyamatos rekonstrukció és bővítés, felújítás mellett.

Az első magyar fejlesztésű mikroprocesszoros vezérlésű gázkeverőkör 1983. évi kialakítását követően évről évre szélesebb körben alkalmazzuk feladataink ellátásában a számítástechnikát, az automatizációt, megváltoztatva ezzel a mindennapi „olajos-munka” jellegét.

Természetes, hogy nem csak a munka jellege válto-

zott az elmúlt évtizedek alatt. A munkaszervezés, technológiák kapcsolódása, az irányítási feladatok átcsoportosítása, a tevékenység-kihelyezés szinte mind jelentékenyen átalakította üzemünk életét. A kútjavítók átirányítása, Sarkadkeresztúr Füzesgyarmathoz csatolása, a szállítási és üzemfenntartási tevékenységek leválasztása meghatározó események voltak.

Mozgalmas öt évtized volt, és mit hoz a hatodik? A Dél-Alföld földtani képe – a legújabb modell szerint is – arra utal, hogy a makói árok miocén anyaközetéből a migráció 50%-a békési rögvonulat irányába történt. Feladat: a csapdák megtalálása.

Napjaink próbatermelései ugyan üzemi teljesítményt meghatározó mezőket nem sejtetnek, de nem hanyagolható el Tótkomlós–Dél, Pitvaros–Észak, Csanádalberti–Észak vagy Nagybánhegyes olajtermelése. Ezen kis mezők – 2000-től Végegyháza–Ny-tal kiegészülve – 15–16 000 t/év olajat termelhetek 1998-tól jó néhány éven keresztül. Jelentős lehet a Medgyesbodzás környéki, szeizmikusan újramért szerkezet CH-vagyona is.

Endrőd–Észak alkalmas lehet mintegy 1,3 Mrd m³-nyi gáz kiemelten jövedelmező módon történő megtermelésére. 1998 őszén már fél millió m³ gázt adott naponta a mező.

A Dél–Békés néven összekapcsolt kis gázmezők (Pf–Pusztá, Psz–sovány, Végh–Ny, Tk.) összesen 15 db termelőkúttal 1997-re már 120 Mm³/év operatív tervszámmal jellemezhetőek. A próbaüzem folyamatban van. Már nem csak terveink között szerepel, hanem stratégiai céljainkat szolgáló akcióként is valósítjuk meg szénhidrogénmezőink komplex értékelését, ezen belül vizsgáljuk költségnemenkénti lehetőségeinket.

Igen fontosnak tartjuk, hogy az üzemünk üzletági súlyát, részarányát hosszú távon biztosítani tudjuk. Ezért vizsgáljuk – többek között – Battonya–Kelet rendkívül alacsony kihozatali rátájának növelési lehetőségeit, a nagy gázsapka készletek letermelésének beilleszthetőségét a bevétel-növelő források közé (pl. villamosenergia-termelés), a vízszintes fúrások alkalmazási lehetőségeit.

Az élet megköveteli tőlünk, hogy tevékenységünket környezetünk károsítása nélkül folytassuk, sőt eddigi „bűneinket” is tegyük jóvá. Környezetvédelmi tevékenységben az üzem előmenetele kiemelkedő az ágazaton belül, s ezt a színvonalat még fokozni kívánjuk, mert környezetbarát módon akarjuk folytatni tevékenységünket.

Ennek szellemében indult a kompresszortelepek „zöldítése”, a káros emisszió lényeges csökkentése érdekében történő felülvizsgálat és intézkedéssorozat. Végző célunk az, hogy a következő évtizedekben is alkalmas legyen az üzem – a szükséges eszközök és

módszerek alkalmazásával – a mindenkori komplex feladatok kezelésére.

Békés megyére is kiterjedően a 2003-ban alakult Algyői Gáztechnológia Egység szervezeti keretein belül folytatunk jelenleg szénhidrogén-bányászati tevékenységet.

Az Algyői Gáztechnológia Egységünkhöz tartozó termelési területeink és objektumaink, amelyek egy részét már ismertettem, a termelésük kezdő évének ismertetésével a következők:

Battonyai termelési terület: Battonya mező (1959); Battonya–Kelet (1970); Battonya–Észak (1988); Mezőhegyes (1965); Mezőhegyes–Nyugat (1998). Battonyai főgyűjtő, kiszolgáló és segédrendszerek, tárolókapacitás 1500 m³.

Pusztaföldvári termelési terület: Pusztá (1958); Pusztaföldvár mező (1959); Békés (1959); Pusztaszőlős (1961); Tótkomlós (1967); Pusztaföldvár–Észak (1968); Domb–Dél–Nyugat (1971); Csanádapáca (1983); Kaszaper–Dél (1986); Tótkomlós–Dél (1992); Tótkomlós–Kelet (1994); Nagybánhegyes (1996); Végegyháza–Nyugat (1997).

Kardoskúti főgyűjtő tárolókapacitása 3640 m³.

Kardoskúti gázüzem, energetikai és segédrendszerek, gázelőkészítő kapacitása 2,9 Mm³/nap.

Algyői termelési terület: Nyomásfokozó kompresszortelepek, 35 db kompresszor 50 MW teljesítménnyel 6 Mm³/nap gázkapacitással, négy ütemben épült 1971-től 1986-ig.

Alacsony- és középnyomású gázelőkészítő üzemek 960–960 Em³/nap kapacitással, melyek 1968-ban és 1987-ben épültek.

Magas nyomású gázelőkészítő üzemek, melyek 1970., 1971. és 1973-ban épültek, egyenként 4,8 Mm³/nap kapacitással.

Gázfeldolgozó üzemek, melyek 1975-ben és 1977-ben épültek, 730–730 tonna/nap kapacitással.

Kénhidrogén-mentesítő üzem, amelyet 1992-ben helyeztünk üzembe 1,7 Mm³/nap kapacitással.

1999-ben az egyik magasnyomású gázelőkészítő rekonstrukciója során épült az LTEX expanziós mélyhűtési technológiájú, 3,8 Mm³/nap kapacitású gázelőkészítő üzem.

Energetikai és segédrendszerek:

Az Algyői Gáztechnológia Egységünk jelenleg 50–55 000 tonna/év kőolajat, 170–180 Mm³/év földgázt, 1000–2000 tonna/év mezőkondenzátumot és 250–270 000 tonna/év cseppfolyós gázterméket termel.

Jó szerencsét!”

A történelmi múltat is idéző ünnepi beszéd után *Németh Béla* – Orosháza város polgármestere – mondott ünnepi köszöntőt, méltatva a szénhidrogén-bányászat városfejlődésre gyakorolt jelentős és pozitív hatását, az ipar és a város közötti harmonikus együttműködés eredményeit, és zárszavában köszöntötte a házigazda szerepét is betöltő 80 éves *dr. Násztor Sándort*, mint a jelen megemlékezés egyik mozgató rúgóját!

Götz Tibor rövid expozéjában köszönte meg az ipar veteránjai nevében a városnak és a helyi nyugdíjas szervezetnek, valamint a MOL Nyrt.-nek azt, hogy mind szervezés, mind anyagi vonatkozásban lehetővé tették ennek a megemlékezésnek ilyen színvonalas létrejöttét. Csatlakozott véleményével azokhoz, akik a 80 éves *dr. Násztor Sándor* szerepét méltatták e rendezvény megvalósításában, és átadta a BOK nevében egyéb elfoglaltsága miatt távollévő elnökünk – *dr. Dank Viktor* – üdvözlését, tolmácsolva a rendezvény szervezéséért elismerő szavait.

Kudela József a szakszervezet nevében köszönetet mondott a szervezőknek azért a szakmai kultúrában is betöltött szerepért és tevékenységért, amely a szénhidrogén-bányászat dolgozóit ilyen megbecsülésben ré-

szesíti. Őszinte tiszteletét és elismerését fejezte ki az emberekkel való ilyen messzesemenő figyelemért, törődésért, és reményét fejezte ki, hogy a szakma itteni – és térségi – jövőjét a fiatal szakemberek képzési lehetőségének megteremtésével még számos évtizeden át biztosítani lehet!

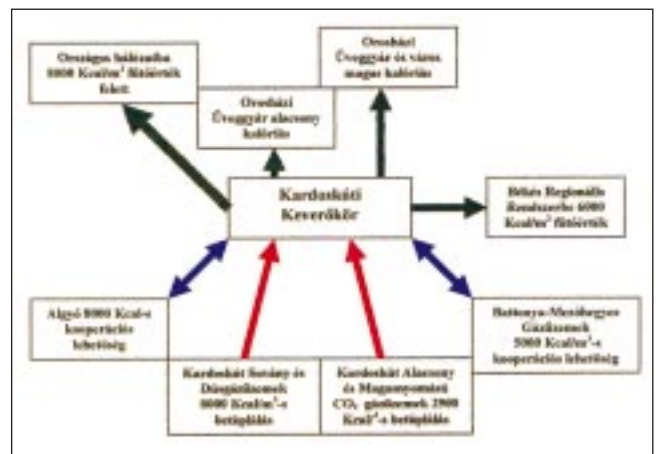
Dr. Násztor Sándor zárszavában a szénhidrogénipar és a térség jövőbeli remélt együttműködését emelte ki, majd a szervezési munkát is köszönő szavai után a jelenlévők, a MOL Nyrt. anyagi közreműködésével – és stílszerűen az Orosházi Üveggyár és a szénhidrogén-bányászat együttélésére utaló – üvegbe gravírozott Emlékfúrótornyos makettet vehettek át.

Az igen sikeres és tartalmas emléknappal egy hangulatos, közös, zenés ebéddel és kötetlen baráti beszélgetésekkel ért véget, ahol az emlékeztető fogások a helyi nyugdíjas „profik” szakácsok és segítők munkáját dicsérték.

Az eseményről a helyi sajtó is címdalra emlékezett meg, és a kiadott DVD az ünnepség képei mellett az elhangzott beszédek is tartalmazza. A DVD megvásárolható, az igényeket a BOK-nál lehet bejelenteni!

(*Dr. Csákos Dénes*)

Képek az üzem történetéből

Képek az üzem történetéből

